

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

JENNY KIVIMÄKI

Alaikäisen varallisuudenhoidon vaihtoehdot ja lainsäädäntö

LIIKETALouden TUTKINTO-OHJELMA
2021

Tekijä Kivimäki, Jenny	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä joulukuu 2021
	Sivumäärä 31	Julkaisun kieli suomi
Julkaisun nimi Alaikäisen varallisuudenhoidon vaihtoehdot ja lainsäädäntö		
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tutkinto-ohjelma		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Alaikäinen määritellään lainsäädännössä sellaiseksi vajaavaltaiseksi henkilöksi, jonka vajaavaltaisuus perustuu alle 18-vuoden ikään ja jonka taloudellisia asioita hoitaa edunvalvoja. Alaikäisen omaisuus on hänelle itselleen kuuluvaa omaisuutta, kuten esimerkiksi alaikäisen saamat lahjat sekä sellaiset varat, jotka on säästetty hänen nimiinsä tai hänelle maksetut vakuutuskorvaukset, sijoitusomaisuus ja osuus jakamattoman kuolinpesän varoista.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tarkastella alaikäisen varallisuuden hoitoa. Työn tavoitteena oli selvittää, millä tavoin Suomen lainsäädäntö velvoittaa edunvalvojaa alaikäisen varallisuuden hoitamisessa. Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millaisia ratkaisuja ja vaihtoehtoja alaikäisen lapsen varallisuuden hoitoon on olemassa.</p> <p>Opinnäytetyön tutkimusotteena käytettiin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta. Tutkimusmetodina käytettiin haastattelua, joka toteutettiin avoimena asiantuntijahaastatteluna. Opinnäytetyön teoria perustuu edunvalvontaa määrittävään lainsäädäntöön, alaikäisen varallisuuden hoitamiseen sekä eri omaisuuslajeihin varallisuuden hoidossa.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksina saatiin, että alaikäisen varallisuuden hoitamisesta on edunvalvojan oltava tietoinen alaikäisen varallisuutta sääntelevästä lainsäädännöstä. Jos alaikäisellä on omaisuutta yli 20 000 euroa, on alaikäisen edunvalvonnasta tehtävä merkintä holhousasioidenrekisteriin. Lisäksi edunvalvojan on tehtävä alaikäisen omaisuudesta omaisuusluettelo ja vuosittain vuositili tositteineen, ja lähetettävä ne holhousviranomaisille.</p> <p>Opinnäytetyön johtopäätöksiä voitaneen todeta, että alaikäisen varallisuudenhoidon onnistumisen kannalta edunvalvojan tulisi tietää sekä edunvalvonnan että varallisuudenhoidon tärkeimmät lainsäädännölliset asiat sekä eri omaisuuslajien pääpiirteet.</p>		
<u>Asiasanat</u> Alaikäinen, varallisuus, edunvalvonta, omaisuuden hoito		

Author Kivimäki, Jenny	Type of Publication Bachelor's thesis	Date December 2021
	Number of pages 31	Language of publication: Finnish
Title of publication Alternatives and legislation for the management of minors' wealth management		
Degree program Bachelor of Business Administration		
<p>Abstract</p> <p>The minor is determined in the legislation as such an incompetent person whose minority is based on a under 18-year age and care of the economic matters of which the trustee takes. The property of the minor is the property which belongs to him himself, the presents got such as for example by the minor and the allowances which have been saved in his name or the indemnities that have been paid to him, investment assets and share of the allowances of the undivided estate.</p> <p>The purpose of this thesis was to study the care of the minor wealth. The objective of the work was to clarify how Finland's legislation obliges the trustee in the taking care of the underage wealth. Furthermore, the objective of the dissertation was to clarify what kind of solutions and alternatives to the care of the underage child's wealth exist.</p> <p>A qualitative study was used as a study extract of the thesis. An interview which was carried out as an open expert interview was used as a study method. The theory of the thesis is based on the legislation which determines trusteeship, on the taking and on the separate types of property care of the minor wealth in the care of the wealth.</p> <p>It was obtained as results of the thesis that of the taking care of the minor wealth the trustee must be aware of the legislation which regulates the wealth of the minor. If with the minor more than 20 000 euros is property, a note to the register of the guardianship must be made from the trusteeship of the minor. Furthermore, the trustee must make a property inventory from the property of the minor and every year the account with his vouchers and must send them to the guardianship authorities.</p> <p>One can probably state as conclusions of the thesis that from the point of view of the success of the minor wealth care the trustee should know the most important legislative matters of both trusteeship and wealth care and main features of different types of property.</p>		
<u>Key words</u> Minor, wealth, lobbying, asset management		

ALKUSANAT

Tässä opinnäytetyössä selvitetään alaikäisen lapsen varallisuudenhoitoa sekä sitä säätelevää lainsäädäntöä. Tutkimusmatka aiheen parissa on ollut pitkä ja mielenkiintoinen. Työ sisältää alaikäisen varallisuudenhoitoa koskevan yleisimmän lainsäädännön lisäksi pääpiirteisen esittelyn eri omaisuuslajeista. Toivon, että opinnäytetyö antaa tietoa ja informaatiota asian parissa toimiville. Työn onnistumisesta tahdon kiittää toimeksiantajaani sekä asiantuntijahaastattelun antanutta henkilöä. Tahdon osoittaa kiitokset myös pitkäjänteiselle ohjaajalleni, joka ei koskaan lakannut uskomasta, etteikö tämä tutkimus valmistuisi.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 OPINNÄYTETYÖONGELMA.....	8
2.1 Teoreettinen viitekehys	8
2.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite.....	8
2.3 Tutkimusmenetelmät.....	9
2.3.1 Haastattelu	10
3 EDUNVALVONTAA MÄÄRITTÄVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ	11
3.1 Laki lapsen eluksesta.....	11
3.2 Laki holhoustoimesta	12
3.2.1 Alaikäinen.....	12
3.2.2 Edunvalvoja	13
4 ALAIKÄISEN VARALLISUUDEN HOITAMINEN	14
4.1 Alaikäisen omaisuuden hoito	14
4.2 Tehtävät ja lainsäädännölliset velvoitteet	16
4.3 Alaikäinen perinnön-, lahjan tai lainansaajana	17
5 ERI OMAISUUSLAJIT VARALLISUUDEN HOIDOSSA.....	19
5.1 Varallisuus ja pääomatulojen verotus	19
5.1.1 Rahavarat eli valuutat, arvopaperit, rahastot ja osakesäästötili	20
5.1.2 Asunnot, kiinteistöt ja metsä.....	23
5.1.3 Arvommetallit ja raaka-aineet	26
5.1.4 Liiketoiminta.....	28
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	28
6.1 Pohdinta.....	30
LÄHTEET	

KÄSITELUETTELO

Alaikäinen	Alle 18-vuotias henkilö. Holhoustoimilaisissa alaikäistä lasta kutsutaan päämieheksi.
Edunvalvoja	Alaikäisen huoltaja, ellei toisin ole määrätty. Huoltaja voidaan tarvittaessa vapauttaa edunvalvojan tehtävästä ja määrätä huoltajaksi toinen henkilö.
Holhoustoimilaki	Laki holhoustoimesta 1.4.1999/442 muutoksineen.
Laki lapsen elatuksesta	Laki lapsen elatuksesta 5.9.1975/704 muutoksineen.
Tuloverolaki	Tuloverolaki 30.12.1992/1535 muutoksineen.
Laki osakesäästötilistä	Laki osakesäästötilistä 17.5.2019/680 muutoksineen.
HE 279/2018	Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n muuttamisesta.

1 JOHDANTO

Alaikäinen määritellään lainsäädännössä henkilöksi, jonka vajaavaltaisuus perustuu alle 18-vuoden ikään. Tällöin hänen taloudellisia asioitaan hoitaa edunvalvoja, joka voi olla alaikäisen huoltaja tai joku muu siihen määrätty toinen henkilö. Alaikäisen omaisuus on hänelle itselleen kuuluvaa omaisuutta, jota ovat esimerkiksi alaikäisen saamat lahjat sekä sellaiset varat, jotka on säästetty hänen nimiinsä. Edunvalvojen on hoidettava alaikäisen varallisuutta suunnitelmallisesti ja huolellisesti. Omaisuutta tulee käyttää vain alaikäisen omaksi hyödyksi ja hänen henkilökohtaisiin tarpeisiinsa.

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan alaikäisen varallisuudenhoidon eri vaihtoehtoja sekä niitä ohjaavaa lainsäädäntöä. Työn tarkoituksena on selvittää, millaisia erilaisia vaihtoehtoja alaikäisen varallisuuden hoitamiseksi on olemassa sekä miten lainsäädäntö velvoittaa alaikäisen edunvalvojaa alaikäisen varallisuuden hoidossa. Työssä tutkitaan myös, millaisia eri tilanteita alaikäisen varallisuudenhoidossa tulee vastaan ja mitä niissä tulee huomioida. Aihe on ajankohtainen. Sijoittamisesta ja varallisuudenhoidosta puhutaan tällä hetkellä paljon eri medioissa ja aihe kiinnostaa entistä enemmän myös alaikäisten lasten vanhempia.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii suomalainen kulta-alan yritys, jonka asiakaina on muun muassa alaikäisten lasten edunvalvojia. Opinnäytetyön tutkimuksen tavoitteena on saada aikaan jäsennelty ja tiivistetty näkemys alaikäisen varallisuudenhoidon tärkeimmistä seikoista. Työ kokoaa tärkeimmät seikat eri omaisuuslajien luonteista sekä huomioon otettavista lainsäädännön kohdista. Toimeksiantaja pystyy tämän tutkimuksen avulla auttamaan asiakkaitaan heidän alaikäisten varallisuudenhoitoon liittyvissä kysymyksissä sekä haasteissa. Tutkitusta lainsäädännöstä on koottu tähän työhön tärkeimmät seikat. Työssä esitellään myös eri omaisuuslajit, joihin alaikäisen varallisuutta on mahdollista sijoittaa. Työtä voi käyttää esimerkiksi oppaana alaikäisten lasten vanhemmille. Tutkimustyössä on käytetty apuna yksilöhaastatteluna

toteutettua asiantuntijahaastattelua. Työhön haastatellulla asiantuntijalla on yli 20 vuoden kokemus yksityissijoittajana sekä kouluttajana eri omaisuuslajien parissa.

Työn tarkoituksena on, että aihealueen pääpiirteistä saa kattavan käsityksen, joita sitten voi hyödyntää omassa tilanteessaan. Työn tarkoituksena ei ole tutkia eri omaisuuslajeja syvällisemmin eikä verrata niitä toisiinsa. Jokainen edunvalvoja tekee itse oman päämiehensä tilanteeseen parhaiten soveltuvat päätökset. Työ ei anna sijoitusneuvontaa, eikä työn tekijä ole vastuussa siitä, kuinka työn lukija varojansa sijoittaa.

2 OPINNÄYTETYÖONGELMA

2.1 Teoreettinen viitekehys

Tämän opinnäytetyön teoreettinen viitekehys muodostuu alle 18-vuotiaan lapsen varallisuudenhoitoon liittyvistä edunvalvonnallisista toimista sekä varallisuuden sijoittamisen eri vaihtoehtoista. Työssä käydään läpi siinä käytetyt tutkimusmenetelmät ja haastattelutapa, joka on työn tueksi valittu. Tämän jälkeen työssä käsitellään edunvalvontaa määrittävää lainsäädäntöä sekä sitä, miten se vaikuttaa alaikäisen varallisuuden hoitoon. Lopuksi työssä esitellään eri omaisuuslajit, joihin alaikäisen varallisuutta on mahdollista sijoittaa. Työn lopuksi tehdään lyhyt yhteenveto tutkimuksessa havaituista tärkeimmistä pääpiirteistä.

2.2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tarkastella alaikäisen varallisuuden hoitoa. Työn tavoitteena on selvittää, millä tavoin Suomen lainsäädäntö velvoittaa edunvalvojaa alaikäisen varallisuuden hoitamisessa. Lisäksi tavoitteena on selvittää, millaisia ratkaisuja ja vaihtoehtoja alaikäisen lapsen varallisuuden hoitoon on olemassa.

Opinnäytetyön tutkimusongelma pyritään ratkaisemaan seuraavien tutkimuskysymysten avulla:

- 1) *Millä tavoin lainsäädäntö velvoittaa edunvalvoja alaikäisen varallisuuden hoitamisessa?*
- 2) *Millaisia eri tilanteita alaikäisen varallisuudenhoidossa tulee vastaan ja mitä niissä tulee huomioida?*
- 3) *Mitä eri vaihtoehtoja lapsen varojen hoitamiseksi löytyy?*

2.3 Tutkimusmenetelmät

Tämän opinnäytetyön tutkimusote on laadullinen. Laadullisessa tutkimusmenetelmässä tarkastellaan ihmisten välistä ja sosiaalista merkitysten maailmaa sekä niiden muodostamia merkityskokonaisuuksia ja suhteita. Käytettäessä tutkimuksessa laadullista tutkimusmenetelmää etsitään vastausta sellaiseen kysymykseen, että mitä merkityksiä tutkimuksessa tutkitaan. Tutkimuksen tekijän tulee täsmentää, tutkitaanko käsitteisiin vai kokemuksiin liittyviä merkityksiä. (Vilkka 2015.) Laadullinen tutkimus on prosessi, jossa aineiston keruun välineenä toimii ihminen eli tutkija itse. Tällöin aineiston tulkinnat ja näkökulmat voivat kehittyä vähitellen, kun tutkimusprosessi etenee. Tällaiselle prosessille onkin tyypillistä, että tutkimuksen etenemisen vaiheet eivät välttämättä jäsenny selkeästi, vaan muotoutuvat tutkimuksen edetessä. Aineistoa kerätessä onkin kuitenkin tärkeää rajata tutkittava kenttä ja hahmottaa tutkimuksen tulkinnallinen ydin. Tutkijan tehtävä on rajauksella poimia aineiston ydinsanoma tarkasteltavaksi. (Aaltola ym. 2018.) Ydinsanoma kootaan teoriaksi. Sana ”teoria” tulee alun perin kreikan kielestä sanasta ”theoria”. Teorioita käytetään ikään kuin analyttisinä välineinä ymmärtää, selittää ja ennustaa tiettyjä kohdealueita. Teorioita voidaan ilmaista yleiskielellä, matemaattisesti tai symbolisesti. Teorioiden ajatellaan yleisesti seuraavan logiikan tai rationaalisen ajattelun periaatteita ja niiden tulee olla sisäisesti koherentteja eli ristiriidattomia. (Puusa & Juuti 2020.)

Tutkimuksen lähtökohtana voidaan pitää tutkimusongelmaa. Sen lisäksi toisena lähtökohtana ovat kysymykset, jotka askarruttavat tutkijaa. Tutkimusongelman myötä

päädytään ratkaisemaan, millaista aineistoa tarvitaan ja millä menetelmillä se hankitaan. (Hirsjärvi & Hurme 2017, 13–15.)

Laadullinen analyysi voidaan jaotella kahteen eri vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on havaintojen pelkistäminen ja toinen arvoituksen ratkaiseminen. Kyseinen jaottelu on mahdollista toteuttaa vain analyttisesti ja todellisuudessa vaiheet nivoutuvatkin toisiinsa. Havaintojen pelkistäminen voidaan pilkkoa vielä kahteen eri osaan. Aineistoa tulee tarkastella tietyistä näkökulmasta. Tämä tarkoittaa sitä, että kiinnitetään huomio vain kysymyksen asetteluun ja teoreettisen viitekehyksen kannalta olennaiseen näkökulmaan. Havaintojen pelkistämisen toisessa osassa havaintoja yhdistellään. Tämä tehdään suorittamalla karsintaa sekä etsimällä havainnoista yhteisiä piirteitä. (Alasuutari 2011.)

2.3.1 Haastattelu

Laadullisessa tutkimusmenetelmässä on sellainen erityispiirre, että tutkimuksen kohteesta ei ole tavoitteena löytää totuutta. Ihmisten kuvailemien käsitysten ja kokemusten avulla muodostetaan vihjeitä ja johtolankoja, joista tehdään sitten erilaisia tulkintoja ja yritetään saada arvoituksia ratkaistuksi. Käytettäessä laadullista tutkimusmenetelmää, voidaan käyttää monia erilaisia tapoja kerätä tutkimusaineistoja. Monesti tutkimusaineistoa kerätään haastatteluina eli haastateltava kertoo kokemuksiaan puheen muodossa. Laadullisessa tutkimusmenetelmässä voidaan käyttää erilaisia tutkimushaastattelun muotoja. Näitä ovat teemahaastattelu, lomakehaastattelu sekä avoin haastattelu. Tyypillisesti tutkimushaastattelu tehdään yksilöhaastatteluna, mutta tarvittaessa jokaista haastattelun muotoa voi käyttää myös ryhmä- tai parihaastattelussa. Laadullista tutkimusmenetelmää käytettäessä on tutkimuksen yksi tärkeä tehtävä olla emansipatorinen. Emansipatorinen tarkoittaa sitä, että tutkimuksen tehtävänä on myös lisätä tutkimushaastatteluun osallistuvien tutkittavien henkilöiden ymmärrystä kyseisestä asiasta, eikä vain pitää heitä tiedonvälineinä. (Vilkkä 2021.) Tässä työssä käytettävä tutkimushaastattelun muoto on avoin haastattelu.

Avoin haastattelu, jota voidaan kutsua myös syvähaastatteluksi, tarkoittaa sitä, että tutkimusongelmasta ja siihen liittyvästä aihepiiristä keskustellaan haastateltavan

kanssa useampia kertoja. Haastattelua ei toteuteta etukäteen suunniteltujen kysymysten tai teemojen mukaan, vaan haastateltava saa haastattelukerroilla vapaasti puhua aiheesta itse valitsemistaan näkökulmista. Haastattelu suoritetaan yksilöhaastattelun muodossa ja siinä edetään haastateltavan ehdoilla. Haastattelu perustuu haastattelijan ja haastateltavan vuorovaikutukseen. Haastattelija huolehtii haastattelun sujuvasta jatkumosta ja hän voi tehdä erilaisia kysymyksiä haastateltavan kuvausten ja vastausten perusteella ja täten esimerkiksi syventää keskustelua halutessaan jonkin aihepiirin kohdalla. (Vilkkä 2021.) Laadullisella tutkimuksella ja siinä suoritettavalla tapaustutkimuksella saadaan yleensä syvällistä tietoa yksittäistapauksista. Tällaisen tiedon yleistäminen ei ole aina mielekäästä, mutta tällaisella tutkimustavalla voidaan vaikuttaa käytäntöön sekä saadaan rakennettua teoreettista ymmärrystä. (Puusa & Juuti 2020.)

Opinnäytetyön tutkimusmetodina käytetään asiantuntijahaastattelua, jonka tuloksista esitetään näytteitä eli haastateltavan antamia vastauksia sellaisenaan kuin ne on vastattu. Näiden vastausten eli tulosten tulkinta kytketään myös teorian yhteyteen ja esitetään sekä ennen näytettä että sen jälkeen. Tämän opinnäytetyön haastateltava (H1) henkilö toimii itse sijoittajana ja kouluttajana eri omaisuuslajien parissa. Haastateltava on aiemmin toiminut toimitusjohtajana asuntojen välitys- ja vuokraustoimintaa harjoittavassa yrityksessä. Hän on myös toiminut osakkaana rahastomuotoisten asuntosijoitusten varainhoitoyhtiössä ja ollut mukana rakentamassa yksityissijoittajille suunnattuja asuntorahastoja. Haastateltavalla on yli 20 vuoden kokemus sijoittamisesta yksityissijoittajana. Hän sijoittaa pääasiassa asuntoihin, raaka-aineisiin, arvometalleihin sekä osakkeisiin.

3 EDUNVALVONTAA MÄÄRITTÄVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ

3.1 Laki lapsen elatuksesta

”Lapsella on oikeus riittävään elatukseen. Se käsittää lapsen kehitystason mukaisten aineellisten ja henkisten tarpeiden tyydyttämisen, lapsen tarvitseman hoidon ja koulutuksen sekä tästä aiheutuvat kustannukset.” (Laki lapsen elatuksesta 704/1975, 1 luku

1 §.) ”Vanhemmat vastaavat lapsen elatuksesta kykynsä mukaan. Vanhempien elatuskykyä arvioitaessa otetaan huomioon heidän ikänsä, työkykynsä ja mahdollisuutensa osallistua ansiotyöhön, käytettävissä olevien varojen määrä sekä heidän lakiin perustuva muu elatusvastuunsa. Vanhempien elatusvastuun laajuutta arvioitaessa otetaan huomioon myös lapsen kyky ja mahdollisuudet itse vastata elatuksestaan sekä seikat, joiden johdosta vanhemmille ei aiheudu lapsen elatuksesta kustannuksia tai ne ovat vähäiset.” (Laki lapsen elatuksesta 1 luku 2 §.)

Lähtökohtaisesti siis vanhemmilla on elatusvelvollisuus lapsistaan, kunnes nämä täyttävät 18 vuotta. Jossain tapauksessa elatusvelvollisuus voi päättyä kuitenkin jo tätä aiemminkin. Tällainen tilanne voi tulla vastaan esimerkiksi, jos lapsi kykenee itse elättämään itsensä täysin omalla ansiotyöllään. Tämä on kuitenkin ollut hyvin harvinaista ja oppivelvollisuusiän noustua 18 vuoteen tämä mahdollisuus poistuu melkein käytännössä kokonaan. Kuitenkin esimerkiksi oppisopimuskoulutus, josta alaikäiselle maksetaan palkkaa, voisi aiheuttaa tällaisen tilanteen. Vanhempien elatusvelvollisuus voi toisinaan jatkua myös yli kahdeksantoista vuoden iän. Tällainen tilanne on esimerkiksi, jos lapsi käy lukiota. Lukion käymisen katsotaan olevan peruskoulutusta, josta vanhemmat ovat vastuussa, vaikka lapsi olisi jo täyttänyt 18 vuotta. (Isotalo 2021,50.)

3.2 Laki holhustoimesta

Holhustoimi valvoo sellaisten henkilöiden oikeuksia ja etua, jotka eivät sairauden, vajaavaltaisuuden, poissaolon tai muun syyn vuoksi ole kykeneväisiä itse huolehtimaan taloudellisista asioistaan (Laki holhustoimesta 442/1999, 1 luku 1 § 1 mom.). Vajaavaltaisella henkilöllä tarkoitetaan alaikäistä, eli alle 18-vuotiasta henkilöä. Vajaavaltaisella henkilöllä tarkoitetaan myös sellaista täysi-ikäistä, eli 18-vuotta täyttänyttä henkilöä, joka on vajaavaltaiseksi julistettu. (Laki holhustoimesta 1 luku 2 §)

3.2.1 Alaikäinen

Alaikäinen määritellään lainsäädännössä sellaiseksi vajaavaltaiseksi henkilöksi, jonka vajaavaltaisuus perustuu alle 18-vuoden ikään. Edunvalvoja hoitaa vajaavaltaisen henkilön taloudellisia asioita. (Laki holhustoimesta 1 luku 2 § ja 3 §). Holhustoimessa

alaikäistä lasta kutsutaan päämieheksi. Alaikäisellä henkilöllä ei ole itsellään oikeutta määrätä omaisuudestaan tai tehdä merkittäviä toimenpiteitä tai tärkeitä sopimuksia. Hän voi kuitenkin tehdä merkitykseltään vähäisempiä tavanomaisia toimenpiteitä, kuten esimerkiksi tehdä pieniä ostoksia asioidessaan kaupassa. Poikkeuksena tähän sääntöön on 15 vuotta täyttänyt alaikäinen. Hän voi määrätä itse sellaisesta omaisuudestaan, jonka hän on ansainnut omalla työllään. (Digi- ja väestötietoviraston www-sivut 2021.)

3.2.2 Edunvalvoja

Huoltajat ovat automaattisesti alaikäisen edunvalvojia, ellei toisin ole määrätty. Huoltaja voidaan kuitenkin tarvittaessa vapauttaa edunvalvojan tehtävästä ja siihen voidaan määrätä toinen henkilö. (Laki holhoustoimesta 2 luku 4 § 1 mom.) ”Tuomioistuin tai holhousviranomainen voi määrätä useampia edunvalvojia ja tarvittaessa päättää tehtävien jaosta edunvalvojien kesken.” (Laki holhoustoimesta 2 luku 4 § 3 mom.)

Perusajatuksena edunvalvonnassa on, että huoltajat toimivat alaikäisen edunvalvojina. Jos kuitenkin edunvalvoja ja huoltaja ovat eri henkilöitä, on lähtökohtana se, että huoltajalle tai huoltajille kuuluvat alaikäistä henkilöä koskevat asiat ja edunvalvojalle kuuluvat taloudelliset asiat. (Tornberg & Kuuliala 2015, 439.) Tulee myös muistaa, että silloin kuin alaikäisellä on kaksi huoltajaa, he molemmat toimivat edunvalvojina, vaikka asuisivatkin eri osoitteissa. Eli se kumman vanhemman luona alaikäinen asuu, ei vaikuta siihen, kuka toimii lapsen edunvalvojana. Jos edunvalvojaksi on määrätty joku ulkopuolinen, tulee muistaa, että kaikkia alaikäisten edunvalvojia koskevat samat velvollisuudet. Holhousviranomaisena alaikäisten edunvalvonta-asioissa toimii Digi- ja väestötietovirasto. Ahvenanmaan maakunnassa taas toimii holhousviranomaisena Ahvenanmaan valtionvirasto. (Digi- ja väestötietoviraston www-sivut 2021.)

Päämiehellä saattaa siis olla useampia edunvalvojia, jolloin heidän tulee huolehtia yhdessä tehtävistä, jotka edunvalvojalle kuuluvat. Tuomioistuin voi myös päättää miten tehtävät jaetaan edunvalvojien kesken. Silloin, kun joku edunvalvojista on sairauden, matkan tai muun esteen vuoksi kykenemätön osallistumaan päätöksentekoon ja ratkaisun viivästyminen olisi haitallinen, voidaan päätös tehdä ilman hänen suostumustaan.

Kuitenkin asiat, joilla on päämiehelle huomattava merkitys, voidaan päättää vain yhdessä. Edunvalvojen ollessa erimielisiä asiassa, jonka viivästyminen aiheuttaisi haittaa päämiehelle, voidaan holhousviranomaiselta pyytää päätöstä, että kenen mielipidettä noudatetaan. (Laki holhoustoimesta 5 luku 30 §.)

4 ALAIKÄISEN VARALLISUUDEN HOITAMINEN

4.1 Alaikäisen omaisuuden hoito

Edunvalvojan tulee huolehtia päämiehensä omaisuudesta siten, että omaisuus ja siitä saatava tuotto käytetään päämiehen hyväksi ja että se tyydyttää päämiehen henkilökohtaisia tarpeita. Edunvalvojan tulee siis tunnollisesti huolehtia päämiehensä oikeuksista ja edistää sitä mikä on hänelle parhaaksi. Edunvalvojan täytyy ottaa päämiehelleen kuuluva omaisuus hoidettavakseen niiltä osin kuin se on tarpeellista. Tällä tavoin suojataan päämiehen etua. Edunvalvojalla on tarpeen vaatiessa oikeus saada asiaan liittyvää poliisilain säädösten mukaista virka-apua. Kun kyseessä on sellainen omaisuus, josta päämies voi määrätä vapaasti, ei omaisuutta saa ottaa hallintaan päämiehen tahdon vastaisesti. Päämiehelle täytyy myös jättää käyttöönsä se omaisuus, mitä hän tarvitsee omaan henkilökohtaiseen käyttöönsä. Tämän lisäksi päämiehelle tulee jättää olosuhteisiin ja tarpeisiin nähden kohtuullinen määrä käyttövaroja. Edunvalvoja voi halutessaan jättää päämiehen vallittavaksi myös muuta hänen omaisuuttaan, jos se on hänen etunsa mukaista. Päämiehen tulee myös huolehtia siitä, että päämies pystyy tahtoessaan antamaan olosuhteisiin nähden kohtuullisen lahjan niin halutessaan. (Laki holhoustoimesta 5 luku 37 § ja 38§.)

Alaikäisen omaisuus on hänelle itselleen kuuluvaa omaisuutta. Tällaista omaisuutta ovat esimerkiksi alaikäisen saamat lahjat sekä sellaiset varat, jotka on säästetty hänen nimiinsä. Alaikäiselle kuuluvaa omaisuutta ovat myös hänelle maksetut vakuutuskorvaukset, vahingonkorvaukset, eläketulot, sijoitusomaisuus sekä osuus jakamattoman kuolinpesän varoista. Myös omaisuudesta saatava tuotto, esim. osinko-, korko- ja vuokratulot ovat alaikäisen omaisuutta. (Digi- ja väestötietoviraston www-sivut 2021.)

Edunvalvojan tulee säilyttää omaisuus, jota päämies tarvitsee edunvalvonnan aikana tai myöhemmin asumistarkoitukseen tai elinkeinon harjoittamiseen. Myös sellainen omaisuus, jolla on erityistä arvoa päämiehelle, tulee säilyttää. Muu sellainen omaisuus, jota ei tarvitse käyttää elatukseen tai muihin tarpeisiin, tulee sijoittaa siten, että sen säilyminen pystytään riittävällä tavalla varmistamaan ja että omaisuudelle saadaan kohtuulliseksi määritelty tuotto. Edunvalvojan tulee myös pyydettyä selvittää päämiehelle hänen taloudellinen asemansa sekä toimenpiteet, joihin edunvalvoja on omaisuutta hoitaessaan ryhtynyt. (Laki holhoustoimesta 5 luku 39 §.)

Edunvalvojen eli yleisimmin huoltajien tulee hoitaa alaikäisen varallisuutta suunnitelmallisesti ja huolellisesti. Omaisuutta tulee käyttää vain alaikäisen omaksi hyödyksi ja hänen henkilökohtaisiin tarpeisiinsa. Tässä tulee kuitenkin huomioida vanhempien elatusvastuu. Jos säästöön jäävää omaisuutta halutaan sijoittaa, tulee se tehdä turvallisesti. Esimerkiksi alaikäiselle saapuva vakuutuskorvaus tulee aina sijoittaa hänen omalle pankkitililleen tai hänen omassa nimissään olevaan sijoituskohteeseen. Alaikäisen varoja ei saa koskaan sekoittaa toisten varoihin ja alaikäisen varoilla hankittu omaisuus, esim. mopo, tulee myös olla alaikäisen omassa nimissä. Edunvalvoja ei myöskään saa lahjoittaa alaikäisen omaisuutta. Pitää myös muistaa, että tietynlaiset oikeustoimet vaativat aina holhousviranomaisen luvan, vaikka edunvalvontaa ei olisi-kaan merkitty rekisteriin. (Digi- ja väestötietoviraston www-sivut 2021.) Eli laki rajoittaa osaltaan lapsen varojen sijoittamista. Haastateltava toteaa lapsen varojen hoidosta seuraavaa:

On hyödyllistä, että alaikäinen otetaan hyvin varhaisessa vaiheessa mukaan sijoitustoimintaan, jotta 18-vuotta täytettyään hänellä on itsellään jo ymmärrystä eri omaisuuslajien toiminnasta ja oman varallisuutensa hoitamisesta. Tämä on tärkeää siksi, että hän on 18-vuotta täytettyään täysivaltainen ja täysin vastuullinen omasta varallisuudestaan. (H1)

Tämä seikka onkin hyvä kaikkien alaikäisille varoja säästäneen muistaa, että lapsen täyttäessä 18 vuotta, hän saa täyden päätäntävällän rahoihinsa, ellei rahat lahjoittanut henkilö ole niitä lahjoittaessaan kirjallisesti rajannut niiden käyttöä. (Myllyoja & Kullas 2011, 188–189.)

4.2 Tehtävät ja lainsäädännölliset velvoitteet

Holhousviranomaisen saattaa edunvalvottavan omaisuuden määrän ja laadun perusteella vaatia edunvalvojaa laatimaan hoitosuunnitelman omaisuuden hoidon ja käytön ohjeeksi. Suunnitelma tulee esittää holhousviranomaiselle, joka sitten hyväksyy sen. Omaisuuden hoitosuunnitelma tulee laatia huomioiden edellä mainitut Holhoustoimilain viidennen luvun pykälien 37–39 seikat. Suunnitelmaa voidaan tarpeen vaatiessa myöhemmin täydentää tai muuttaa. (Laki holhoustoimesta 5 luku 39 §.) Kun alaikäisellä on omaisuutta edunvalvojan hoidossa siten, että omaisuuden määrä velkoja vähentämättä ylittää 20 000 euroa, tulee holhousasioiden rekisteriin tehdä merkintä alaikäisen edunvalvonnasta. Samoin merkintä tulee tehdä, jos alaikäinen on kuolinpesän osakas ja hänen osuutensa kuolinpesän varoista pesän tai vainajan velkoja vähentämättä on enemmän kuin 20 000 euroa. Holhousasioiden rekisteriin tulee kuitenkin tehdä merkintä myös silloin, kun varojen määrä on pienempi kuin edellä on kuvattu, jos siihen on erityinen syy. (Laki holhoustoimesta 7 luku 66 §.) Tällainen syy voi esimerkiksi olla silloin, kun kuolinpesällä on huomattava määrä sellaista omaisuutta, jonka arvon määrittäminen luotettavasti on vaikeaa (esimerkiksi tekijänoikeudet). Yksi syy rekisteriin ilmoittamiselle voi olla myös, jos alaikäinen on velkajärjestelyssä. (Tornberg & Kuuliala 2015, 453.)

Jos päämiehen omaisuus ylittää edellä mainitun 20 000 euron summan, tulee edunvalvojan ilmoittaa alaikäisen omaisuus omaisuusluettelolla. Alaikäisen edunvalvonnan rekisteröimisen jälkeen tulee toimittaa vuosittain holhousviranomaisille vuositili tositteineen aina seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Yleensä tilikausi on kalenterivuosi. Omaisuusluettelolomake sekä vuositililomake täyttöohjeineen löytyy Digi- ja väestötietoviraston www-sivuilta. Tarkastuksen jälkeen edunvalvoja saa vuositilin takaisin viranomaisilta. Jos alaikäisestä tulee kuolinpesän osakas, tulee edunvalvojan toimittaa perukirjasta ja sen liitteistä jäljennös holhousviranomaiselle. Perukirjan toimittamisen tulee tapahtua viimeistään kuukauden kuluttua perunkirjoituksesta. Vaikka holhousasioiden rekisteriin ei olisikaan merkittynä edunvalvontaa, valvoo holhousviranomaisen joka tapauksessa kaikkien alaikäisten edunvalvojia ja heidän toimintaansa. Eli edunvalvojan on aina säilytettävä ja pyydettyä toimitettava holhousviranomaisille edunvalvontaan liittyvät tiedot, asiakirjat ja tositteet. (Digi- ja väestötietoviraston www-sivut 2021.)

Lapsen tultua täysi-ikäiseksi edunvalvonta päättyy. Edunvalvojan tehtävän päätyttyä tulee hänen toimittaa päätöstilin holhousviranomaisille kahden kuukauden kuluessa. Päätöstilin on sisällöllisesti kuin vuositili, mutta se vain koskee sitä ajankohtaa, mistä vuositiliä ei ole vielä toimitettu. Tämä jälkeen holhousviranomainen tarkastaa päätöstitilin, tekee siihen mahdolliset huomautukset ja antaa sen tiedoksi täysi-ikäiselle. Jo ennen täysi-ikäisyyttä voidaan edunvalvonta poistaa holhousasioiden rekisteristä, mikäli alaikäisen varallisuuden arvo on pysyvästi heikentynyt 15 000 euroon tai tätä pienemmäksi. Jos kuitenkin omaisuuden heikentyminen on johtunut edunvalvojan toimista, jotka eivät ole olleet päämiehen edun mukaisia, ei edunvalvontaa poisteta rekisteristä. Edunvalvonta saatetaan säilyttää rekisterissä myös silloin, jos siihen katsotaan olevan erityinen syy. Vaikka edunvalvonta poistettaisiin rekisteristä, ei edunvalvojan tehtävä kuitenkaan pääty. Hänen vain ei tämän jälkeen tarvitse toimittaa tiliä holhousviranomaisille. (Digi- ja väestötietoviraston www-sivut 2021.)

4.3 Alaikäinen perinnön-, lahjan tai lainansaajana

Varallisuuden siirtoa jälkipolville voi olla verotuksellisesti järkevää alkaa suunnittelemaan ajoissa. Jos haluaa saada säästöä perintö-, lahja- tai luovutusvoittoveroissa, pystyy oikein ajoitetuilla varojen siirroilla asiaan vaikuttamaan. Tämä on kuitenkin pitkäaikainen prosessi ja vaatii verosuunnittelua. Lahjaksi luokitellaan henkilön toiselle henkilölle antama vastikkeeton omaisuus. Lahjaksi saadusta omaisuudesta tulee maksaa lahjaveroa valtiolle. Verotuksessa lahja arvostetaan lahjoitushetkellä olevaan käypään arvoon. Verohallinnolle tulee tehdä lahjaveroilmoitus kolmen kuukauden sisällä lahjoituksesta. Jos lahjan arvo jää kerran kolmessa vuodessa alle 5000 euroon, ei ilmoitusta tarvitse tehdä. (Fasoulas, Manninen & Niiranen 2019, 233, 333–369.)

Verohallinto voi myös erikseen pyytää lahjaveroilmoitusta ja silloin se on annettava. Hyvä on myös tietää, että laki ei kiellä tekemästä lahjaveroilmoitusta ja siitä voi olla jopa hyötyä, että lapsen varallisuustilanne saadaan verottajan tietoon. Jos esimerkiksi isovanhemmat antavat useita verottomia lahjoja, voi lapselle kertyä merkittävästikin varallisuutta. Kun lapsi sitten ostaa näillä lahjaksi saaduilla varoillaan vaikkapa asunnon, voi Verohallinnolta tulla selvityspyyntö. Jos varojen alkuperään liittyvään sel-

vityspyyntöön ei pystytä antamaan uskottavaa selitystä, Verohallinto voi verottaa selvittämättömästä omaisuuden lisäyksestä. (Lindholm 2015, 163.)

Lapsi voi saada verottoman rahalahjan lisäksi tai niiden sijasta lahjaksi myös esimerkiksi arvopapereita. Tekemällä lahjaveroilmoituksen saadaan vahvistettua arvopapereille lahjaverotusarvo. Lahjaverotusarvo on tarpeellinen, jos arvopapereita myytessä vuosien päästä pitää selvittää luovutusvoiton määrä. Poikkeuksena on sellainen tilanne, että lahjaksi saadut arvopaperit myydään ennen kuin lahjan saamisesta on kulu-
nut yksi vuosi. Tällöin niiden hankintameno lasketaan lahjoittajan hankintameno-
sta. (Lindholm 2015, 163.)

Perinnönjättäjän kuolemasta alkaa perinnön saajan perintöverovelvollisuus. 1.1.2018 voimaan tulleen lain mukaan alaikäisyysvähennyksen voi tehdä sellaisesta perintöosuudesta, joka koostuu joko perintöosuudesta tai perinnönjättäjän henkivakuutuksesta tulleesta kuolemantapauskorvaussummasta, tai näistä molemmista. Alaikäinen lapsi saa vähentää perintöverotuksessa 60 000 euroa perintöosuudestaan. Tähän vähennykseen on kuitenkin oikeutettu vain silloin, kun alaikäisellä on välitön oikeus periä. Eli tapauksessa, jossa ensisijainen perillinen luopuu lastensa hyväksi perinnöstä, tätä vähennystä ei saa. Perityn omaisuuden arvo määräytyy verotuksessa perinnönjättäjän kuolinpäivän käypään arvoon. Alle 20 000 euron perinnöt ovat vapaita perintöverosta. Vuonna 2019 meni perinnöstä, jonka lapsi sai vanhemmiltaan, korkeimmillaan 19 prosenttia veroa laskettuna omaisuuden arvosta, kun taas vastaava prosentti lahjaverona oli 17. Perintö- ja lahjaverojen määrät ovat progressiivisia, eli ne nousevat perinnön tai lahjan määrän noustessa. (Fasoúlas ym. 2019, 233, 333–369.)

Täytyy myös muistaa, että jos veron maksaa joku muu kuin perinnön- tai lahjan saaja, on kyseessä lahja. Eli jos esimerkiksi lahjanantaja maksaa lahjaveron lahjansaajan puolesta, on kyseessä uusi lahja lahjanantajalta lahjansaajalle. Tämän takia täytyy huomioida, että lahjan- ja perinnönsaajalla täytyy olla rahaa verojen maksuun. (Fasoúlas ym. 2019, 333–369.) Tällainen tapaus voi esimerkiksi tulla vastaan, kun vanhemmat haluavat lahjoittaa alaikäiselle lapselleen kesämökkikiinteistön. Veronmaksajien verojuristi Tero Hämeenahon mukaan vanhemmat voivat halutessaan maksaa lapsensa lahjaveron, mutta tästä muodostuu kyseisten verojen arvoinen lisälahja, josta

lahjansaajan tulee antaa kolmen kuukauden kuluessa lahjaveroilmoitus ja tästä summasta lahjansaajan pitää maksaa taas lisää lahjaveroa. (Petäinen 2021, 8.)

Yksityishenkilöt voivat lainata toisilleen rahaa korottomasti ilman minkäänlaisia veroseuraamuksia. Onkin hyvin yleistä, että vanhemmat lainaavat lapsilleen rahaa esimerkiksi jotain hankintaa varten. Velan on kuitenkin oltava todellinen, muussa tapauksessa sitä voidaan pitää lahjana. (Fasoúlas ym. 2019, 368.)

5 ERI OMAISUUSLAJIT VARALLISUUDEN HOIDOSSA

5.1 Varallisuus ja pääomatulojen verotus

Aika on sijoittajan paras ystävä ja alaikäisillä nuorilla sitä on toivottavasti edessään useita vuosia. Tästä syystä karttumaan ehtivät pienetkin säästöt. Jotta lapsen varoja päästäisiin ylipäätään hoitamaan, lapsi tarvitsee oman tilin ja mahdollisesti myös oman verokortin. Lapsen sijoitusten tuotoista tulee aikuisten tavoin maksaa lähde- tai pääomatuloveroa heti, kun voittoja kotiutetaan lapsen tilille. (Myllyoja & Kullas 2011, 188–189.) Verotuksellisista syistä onkin selkeintä, että lapsella on oma tili. Vanhempien säästäessä lasten varoja tai sijoituksia omille tileilleen, voi edessä olla suuri lahjaveroina sinä päivänä, kun jälkikasvulle tulee tarve realisoida säästöt omaan käyttöönsä. (Myllyoja & Kullas 2011, 189.)

Veronalaiseksi pääomatuloksi luokitellaan omaisuuden luovutuksesta tullut voitto, omaisuuden tuotto sekä muut sellaiset tulot, joiden katsotaan kertyneen varallisuudesta. Tällaisia pääomatuloja ovat esimerkiksi voitto-osuudet, vuokratulot, tuotot henkivakuutuksista tai kapitalisaatiosopimuksista, metsätaloudesta saadut pääomatulot, maa-aineksista saadut tulot, luovutusvoitot sekä osakesäästötililtä nostetut tuotot. Pääomatuloiksi luokitellaan myös porotalouden tulon pääomatulo-osuudet, jaettavat yritystulot sekä yhtymän osakkaiden tulo-osuudet. (Tuloverolaki 2 luku 32 §.)

Pääomatuloksi lasketaan myös sellainen voitto, joka on saatu omaisuuden luovutuksesta sekä tietyt korkotulot. Myös listattujen yhtiöiden maksamat osingot ovat 85 prosenttisesti pääomatuloa. Pääomatulojen verotus on progressiivista. Vuodesta 2016 alkaen pääomatulojen verokanta on ollut 30 prosenttia, mutta yli 30 000 euron menevältä osalta verokanta on jopa 34 prosenttia. (Veronmaksajat www-sivu 2021.)

5.1.1 Rahavarat eli valuutat, arvopaperit, rahastot ja osakesäästötili

Päämiehellä, joka on alaikäinen, on myös oikeus käyttövaroihin. Käyttövarojen määrään vaikuttaa muun muassa päämiehen ikä, kehitystaso sekä huoltajien tavoitteet ja periaatteet kasvatuksellisesti. Edunvalvojen eli pääsääntöisesti huoltajien tulee päättää käyttövaroista yhdessä. Jos lapsella on huoltajia ainoastaan yksi, tekee hän päätökset käyttövarojen suhteen yksin. (Tornberg & Kuuliala 2015, 464.) Tästä syystä tarvitaan molempien huoltajien allekirjoitukset, kun lapselle tehdään rahastosäästösopimusta tai avataan arvo-osuustiliä. Huoltajat voivat siis yhdessä päättää lapsen varojen sijoittamisesta lain rajoitusten puitteissa. Esimerkiksi ulkomaisiin osakkeisiin tai erikoissijoitusrahastoihin ei lapsen varjoa voi sijoittaa ilman maistraatin lupaa. (Myllyoja & Kullas 2011, 189.)

Valuutat eli toisin sanoen raha on yksi vaurastumisen kannalta tärkeä omaisuuslaji. Jos sijoittaja ei ymmärrä rahajärjestelmän luonnetta ja valuuttoja, hän ei pysty ymmärtämään miten keskuspankkiirien ja poliitikkojen toimenpiteet vaikuttavat ja miten niiltä voi suojautua. Valuutoista onkin tärkeä tiedostaa, että nykyisessä järjestelmässä keskuspankkien täytyy koko ajan painaa valuuttaa lisää ja seurauksena liikkeellä olevaa valuuttaa on aina enemmän ja enemmän. Tästä seuraa se, että ostovoima, eli valuutan arvo laskee. Valuuttojen arvoon vaikuttaakin valuutan arvon säilymiseen kohdistuva yleinen luottamus, suhde kysynnän ja tarjonnan välillä sekä toimenpiteet rahapolitiikassa. (Sjögren & Hikipää 2018, 104–109.)

Yksi arvopapereiden peruspiirteistä on, että ne ovat helppohoitoisia. Nykyaikainen arvo-osuusjärjestelmä on ollut iso askel turvalliseen ja vaivattomaan

arvopaperiomistukseen. Osakekirjoja ei tarvitse säilyttää enää itse fyysisesti, vaan kaikki tallentuu arvo-osuusjärjestelmään. Myöskin osakkeista saatavat osingot maksetaan suoraan osakkeenomistajan tilille. Pörssiosakkeiden etuna on myös se, että ne ovat helposti muutettavissa rahaksi ja kaupankäynnin kulut ovat alhaisia. Yleensä, kun olot ovat suht vakaat ja inflaatio on matala, menettävät maa, metsä, kulta ja kiinteistöt suhteellista kilpailukykyä verrattuna osakkeisiin. Näin käy siksi, että matalan inflaation aikana edellä mainitut niin sanotut passiiviset kohteet eivät ole keskimäärin laskeutuneita niin tuottoisia kohteita kuin osakkeet. Toisaalta taas alhainen korkotaso tukee arvon kehitystä kaikissa eri varallisuuden lajeissa. (Saario 2016, 30–42.) Haastateltava muistuttaa markkinoiden luonteesta seuraavaa:

Markkinoilla toistuu säännöllisin väliajoin tilanteita, jotka poikkeavat normaalin markkinan luonteen käytöksestä. Tällöin tyypillisesti parhaita sijoitustuottoja antavat esimerkiksi kulta ja muut arvometallit sekä muu konkreettinen omaisuus, kuten taide-esineet, arvotaulut ja metsä. (H1)

Haastateltavan huomio on hyvä ja muistuttaa myös siitä, että sijoitustuottojen lisäksi on tärkeää muistaa hajautus. Kaikki yritykset heiluvat, mutta vähän eri tahdissa. Lisäksi riski pienenee mitä useampaan kohteeseen varoja sijoittaa. Hajauttamista kannattaa harkita eri omaisuuslajien välillä sekä omaisuuslajien sisällä. Tällä tavoin voi hallita omaisuuteen kohdistuvaa riskiä ja turvaa. (Sjögren & Hikipää 2018, 166–168.) Haastateltavan mukaan suorat osakeostot voivat olla hyviä tuottoensa puolesta. Osakkeista tulee tuottoa sekä mahdollisena arvonnousuna että osinkojen kautta. Osakkeet kuitenkin vaativat kiinnostusta ja aikaa. Jos näitä ei ole, voivat rahastot olla helpompi sijoituskohde.

Rahastoista kannattaa aina huomioida niiden kulut. Kannattaa miettiä, paljonko kulut verottavat säästöjen tuotosta suunnitteleamalla sijoitusajalla. Indeksirahastoissa kulut ovat pienemmät kuin rahastoissa, joita hoidetaan aktiivisesti. Rahastojen avulla on helppo huolehtia riittävästä hajautuksesta ja niitä voi ostaa monesti myös muutamien kymppien kertsijoitussummilla. (Myllyoja & Kullas 2011, 189–191.) Asuntosijoittamisesta tai kiinteistöistä kiinnostunut voikin valita sijoitusasunnon tai kiinteistön sijasta asuntorahaston. Asuntorahastoja on olemassa pörssinoteerattuina sekä

perinteisinä kommandiittiyhtiömuotoisina rahastoina. Osa asuntorahastoista on tarkoitettu varakkaille yksityissijoittajille, mutta joukosta löytyy myös piensijoittajille suunnattuja asuntorahastoja. Pörssinoteeratut asuntorahastot toimivat kuten osakkeet, eli niillä voi tehdä kauppaa päivittäin. (Kullas & Myllyoja 2014, 173–174.) Monimutkaiset riskituotteet, esimerkiksi osakeindeksilainat eivät ole alaikäisen salkkuun sopivia niiden sisältämän suuren riskin takia. Alaikäiselle voi säästää myös säästö- tai sijoitusvakuutukseen. Tällöin edunsaajaksi tulee merkata alaikäinen itse. Vakuutusten etuna on niiden huokeampi verokohtelu. (Myllyoja & Kullas 2011, 189–191.)

Osakesäästötili on tili, jolle voi siirtää pelkästään rahavaroja. Tilille tehtävät rahatalletukset eivät saa ylittää 50 000 euroa. Kyseinen summa on säädetty tilille talletettavien rahavarojen enimmäisrajaksi. Tililtä tehtäviin nostoihin sen sijaan ei ole asetettu aikarajoituksia tai euromääräisiä rajoituksia. Osakesäästötilillä sijoitukset merkataan säästäjän omiin nimiin ja varat kuuluvat joko sijoittajien korvausrahaston tai talletussuojan piiriin. Tämä riippuu siitä, ovatko varat osakesäästötilillä rahatalletuksina vai arvopapereina. Osakesäästötilin voi avata myös alaikäiselle henkilölle. (HE 279/2018.)

Osakesäästötilin varoja voidaan sijoittaa sellaisiin arvopapereihin, jotka on tarkemmin säädelty osakesäästötililain kuudennessa pykälässä. Palveluntarjoaja huolehtii siitä, että säästövarojen sijoituksista saatavat osingot tai niiden oikeuksien luovutuksista kertyneet varat ohjataan osakesäästötilille, ellei varoja sijoiteta välittömästi uudelleen. Säästövarat ovat nostettavissa milloin vain, joko osittain tai kokonaisuudessaan. (Laki osakesäästötilistä 5 ja 6 §.) Tilin talletuksen saldolle ei ole ylärajaa eli sen enimmäismäärä voi olla siis enemmänkin kuin tuon 50 000 € jos tilin sijoituksille on kertynyt tuottoa. Tilille ei voi siirtää aiemmin ostettuja osakkeita, eikä tililtä voi siirtää pois kuin rahaa. Talletuksilla voidaan ostaa kotimaisia ja ulkomaisia osakkeita sekä Helsingin pörssin First North osakkeita. Osakesäästötilin yksi merkittävin etu on sen verohyöty. Tilin sisällä voi ostaa ja myydä osakkeita ilman veroseuraamuksia. Tilin sisällä voi siis sijoittaa sekä luovutusvoitot että osingot uudelleen ilman, että välissä maksetaan veroa. Tuotto verotetaan vasta, kun tililtä nostetaan rahaa. Tappiot ovat hyödynnettävissä ainoastaan silloin, jos osakesäästötili lopetetaan. (Petäinen 2021, 7.) Osakesäästötileistä haastateltava toteaa seuraavaa:

Osakesäästötili sopii monista syistä alaikäisen varallisuuden hoitamiseen. Tosin pitää huomioida lainsäädännön mahdolliset muutokset. Osakesäästötili on ollut mahdollinen vasta vuoden 2020 alusta, joten edunvalvojien on syytä seurata, kuinka lainsäädäntö elää ja kehittyy. jotta mahdollisten muutosten vaikutukset voidaan huomioida nopeasti alaikäisen varallisuuden hoidossa. (H1)

Haastateltavan lausuntoon on syytä kiinnittää huomiota ja muutenkin seurata tarkkaan osakesäästötilien sääntelyä. Osakesäästötilit ovat olleet toiminnassa vasta vuoden 2020 alusta lähtien (Simola 2021, 34). Osakesäästötilin sopimuksessa vaaditaan säästäjältä vakuutus siitä, että hänellä ei ole samaan aikaan voimassa muita osakesäästötilisopimuksia (Laki osakesäästötilistä 11 § 7 mom.). Jos samalla henkilöllä on useampi osakesäästötili samanaikaisesti, seuraa siitä rankka veronkorotus. Jokaista ylimääräistä tiliä kohti jokaiselta päivältä tulee 10 € maksettavaa veronkorotusta. Verohallinnossa on tullut ilmi vuoden 2021 verovalmisteluissa, että noin 200 henkilöllä on ollut samaan aikaan voimassa viime vuonna kaksi osakesäästötiliä. Veronkorotuksessa ei huomioida, onko tileillä ollut varoja. Ainoastaan tilien lukumäärä ratkaisee. Jos toisella osakesäästötileistä ei ole ollut selkeästi toimintaa, voi hakea veronkorotuksesta vapauttamista. (Simola 2021, 34.)

5.1.2 Asunnot, kiinteistöt ja metsä

Asuntosijoittaminen on yksi houkuttelevimmista varallisuuden kartuttamisen muodoista. Sijoitusasunnot tarjoavat vuokrattuina säännöllistä kassavirtaa, joka on myös hyvin ennustettavissa. Asunnot myös säilyttävät kohtalaisen hyvin hintansa ja niillä on vakaa maine, mikä on hyödyksi velkavivun hyödynnettäessä. Asuntoja vastaan onkin huomattavasti helpompi saada lainaa, kuin muihin sijoitusmuotoihin. Tämän takia asuntosijoittaminen on myös varsin tuottavaa. Oman pääoman tuotto saadaan velkavivun avulla nostettua huomattavan korkealle. Asuntomarkkinoita seuraavalle saattaa myös tulla vastaan mahdollisuuksia tehdä edullisia ostoksia esimerkiksi hinnoitteluvirheiden takia. Toisinaan asuntoja voi myös muista syistä löytää huomattavan edullisesti ja tätä kautta sijoittaja kasvattaa tuottoaan jo alhaisen ostohinnan avulla. (Orava & Turunen 2016, 17–21.)

Riskienhallinnallisesti on parempi omistaa useampi asunto kuin vain yksi. Kassavirtariski on huomattavasti pienempi, kun tulot eivät ole riippuvaisia vain yhdestä kohteesta, vaan jakautuvat useisiin eri lähteisiin. Asuntojen omistajilla on myös eri tavalla mahdollisuus vaikuttaa sijoituskohteeseensa ja sen tuottoihin, kuin esimerkiksi pörssi-yhtiöihin sijoitettaessa. Asunnon omistajat voivat kasvattaa omistustensa arvoa esimerkiksi remontoimalla niitä. Tämä toki voidaan nähdä myös asuntosijoittamisen varjopuolena. Toisinaan asunnoista on myös hieman vaivaa. Lisäksi asuntosijoittaminen on eettinen sijoitusmuoto. Kaikilla ei ole mahdollisuutta tai tahtoa omistaa omaa kotiaan, joten vuokranantajien tarjoamia koteja tarvitaan aina. (Orava & Turunen 2016, 17–21.) Asuntosijoittajan on hyvä kuitenkin huomioida myös alaan liittyvät riskit. Haastateltava toteaa asuntosijoittamisesta seuraavaa:

Asunnot ja kiinteistöt ovat olleet viimeisen 25 vuoden aikana yksi tuottavimpia sijoituskohteita arvonnousussaan suomessa ja erityisesti pääkaupunkiseudulla. Asunnot ja kiinteistöt ovat tuottaneet tuona aikana enemmän kuin edellisen 40–60 vuoden aikana. Tämän arvonnousutrendin vuoksi asuntoihin ja kiinteistöihin on virrannut rahaa sijoittajien toimesta viime aikoina runsaasti. Tätä on tukenut alhainen korkotaso viimeisen 10 vuoden aikana ja asuntojen ja kiinteistöjen arvot ovat nousseet poikkeuksellisen vahvasti. Tämän vuoksi monen aloittelevan asuntosijoittajan näkökulmasta näyttää siltä, että asunnot ja kiinteistöt ovat jatkossakin yksi houkuttelevimmista sijoituskohteista. Onkin huomiotavaa, että asunto ja kiinteistömarkkinoiden arvonkehitystä tulee seurata pitkällä aikavälillä ja ymmärtää markkinoiden syklisyys. On myös muistettava, että asuntomarkkinan suomessa on mahdollista laskea arvoonsaan muutamassa vuodessa yli 50 %, kuten monin paikoin kävi vuosien 1980–1990 laman aikana. (H1)

Kuten haastateltava toteaa, tulee asuntosijoittamisessa huomioida asuntoihin liittyvä hintariski asuntojen hinnan laskun osalta. Muita asuntosijoittamiseen liittyviä riskejä ovat korkoriski, tyhjien kuukausien riski, huonon vuokralaisen riski, vuokratasoriski, vastikeriski sekä remonttiriski. Ei myöskään tule jättää huomiotta pankkiriskiä, poliittisia riskejä sekä luonnonilmiöriskejä. (Orava & Turunen 2016, 245–246.)

Oman asunnon omistamisesta kuulee usein arkikielessä puhuttavan kiinteistösijoittamisena. Omaa asuntoa kuitenkin voidaan pitää täällä pohjoisilla leveysasteilla

toisinaan välttämättömyyshyödykkeenä. Tällöin lähinnä vertaillaan asunnon vuokraamisen ja ostamisen välistä taloudellista hyötyä. Kiinteistöihin sijoitetaan joko suoraan ostamalla kiinteistöjä tai asunto-osakeyhtiöiden ja kiinteistöjen osakkeita. Toinen tapa on ostaa epäsuorasti (välillisesti) osuuksia rahasto- tai yhtiörakenteiden kautta. Kiinteistösijoittamisessa tuotto pohjautuu kiinteistön mahdolliseen arvonnousuun sekä nettovuokratuottoihin. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 87–91.) Yksityisen sijoittajan voikin olla helpompi olla mukana kiinteistöbisneksessä omistamalla pörssi-noteeratun kiinteistöyhtiön osakkeita, kuin omistaa suoraan kiinteistöjä, joihin liittyy eri tavoin vaivaa ja riskejä. (Saario 2016, 43.)

Kiinteistösijoittamisen etuja on siis vakaa kassavirta vuokratuotoista, kiinteistökehityspotentiaali, mahdollinen arvonnousu, hajautushyöty eri varallisuuslajit huomioiden sekä inflaatiosuoja. Haitoiksi voidaan tiivistää huono rahaksi muutettavuus, korkeat kaupankäyntikulut, suuret yksikkökoot, mahdolliset ongelmat salkun hajautuksen kanssa (hidas allokaation sopeutettavuus), hallinnointi vaatii osaamista ja resursseja, sijoitusten mitattavuus ja vertailtavuusongelmat. (Kallunki ym. 2019, 87.91.) Asunnoista ja kiinteistöistä haastateltava kertoo seuraavan mielenkiintoisen esimerkin, kuinka asuntosijoittamista on hyödynnetty alaikäisen varallisuuden kerryttämisessä:

Alaikäisen varallisuuden kasvattamisen osalta esimerkiksi asuntosijoittaminen toimii nykyisessä lainsäädännössä hyvin.
Esimerkki: Alaikäisen huoltaja ostaa kerrostalo-osakkeen hinnalla 100 000 euroa. Hän myy sen seuraavana päivänä lapselleen hinnalla 75 000 eurolla. Verottajan käytännön mukaan tätä ei lueta lahjaksi. Kauppakirja tehdään, omistus siirtyy alaikäiselle ja vanhempi antaa lapselleen korottoman 75 000 euron lainan. Asunto vuokrataan. Alaikäinen saa asunnon omistajana asunnosta tulevat vuokratulot, joista hän maksaa vastikkeet ja muut vuokraustoiminnan kulut ja lopuilla hän maksaa lainaa pois velanantajalle. Näin ollen lapsen varallisuus karttuu vanhemman tuella ilman veroseuraamuksia ja lopulta jossain vaiheessa asunto on lapselle velaton. Tämän jälkeen lapselle jää asunto ja sen vuokratuotot. (H1)

Suomen pinta-alasta jopa 86 prosenttia on metsää. Tuosta määrästä on yli puolet yksityisten ihmisten omistuksessa. Keski-ikä metsänomistajilla on noin 60 ikävuoden kohdilla. Metsätilat vaihtavatkin monesti omistajaa perintönä. Metsän tuottoa voi realisoida kolmella tapaa. Metsätilan voi myydä tai sieltä voi myydä vain puut eli voi tehdä ns. pystykaupan. Tämä tarkoittaa, että ostaja korjaa puut metsästä oman aikataulunsa mukaisesti, kun se sopii hänelle. Kolmas tapa on selvittää voisiko metsäpalstan saada mukaan jonkinlaiseen suojeleohjelmaan tai voisiko sen liittää johonkin yhteismetsään. Näistä voi saada valtiolta korvauksia. Toki tällaisiksi tiloiksi eivät kaikki metsät sovellu. (Myllyoja & Kullas 2011, 206–209.)

Metsän kasvatusta ja siihen sijoittaminen on pitkäjänteistä puuhaa. Puun myynnistä voi haaveilla 30–60 vuoden kuluttua siitä, kun metsä on istutettu. Toisaalta metsä kasvaa aina, eikä metsää kiinnosta mihin suuntaan pörssikurssit kulloinkin ovat menossa tai kärsitäänkö kaupungissa esimerkiksi lamasta. Metsän avulla saakin mukavasti hajautettua salkkua. Metsänomistajan kannattaa kuulua metsänhoitoyhdistykseen. Sieltä saa apua metsän hoitoon ja he auttavat arvioimaan metsän kuntoa. Metsätaloudesta syntyvät myyntitulot ovat pääomatuloja ja niistä voidaan vähentää kaikki kulut, joita metsän hoidosta on aiheutunut. Metsä sijoituskohteena vaatii jatkuvaa hoitoa ja huolenpitoa. Se ei sovi osta ja unohda -tyyppiseen sijoittamiseen. (Myllyoja & Kullas 2011, 206–209.)

5.1.3 Arvometallit ja raaka-aineet

Arvometalleiksi luokitellaan kulta, hopea, platina ja palladium. Palladiumia ja platinaa käytetään koruina ja autoteollisuuden teollisuusmetalleina. Molemmilla metalleilla on myös sijoituskysyntää. Hopeaa käytetään erilaisissa teollisuuden käyttökohteissa ja sijoittajien piirissä sillä on jo jonkin verran jopa monetaarista eli rahataloudellista merkitystä. Hopealla on ollut oma merkityksensä myös rahana historiassa. Kullalla on myöskin kysyntää teollisuudessa, mutta kulta on ennen kaikkea ainoa metalli, joka on selkeästi monetaarinen. Kulta on säilyttänyt ostovoimansa historiassa paremmin, kuin mikään toinen rahan muoto. Hopean ja kullan hintakäyttäytymiset muistuttavat toisiinsa, mutta hopean hintaliikkeet ovat kullan liikkeitä ärhäkempiä. (Sjögren & Hikipää 2018, 129–141.)

Kulta toimii vastaparina valuutoille. Kun tietty valuutta vahvistuu, heikkenee kulta kyseisellä valuutalla mitattaessa. Fyysinen sijoituskulta antaakin suojaa sekä geopolittisia kriisejä että valuutta- ja finanssikriisejä vastaan. Kulta on hyvä keino hajauttaa sijoitussalkun sisältöä. Se toimii yleensä käänteisesti osakemarkkinoiden kehityksen kanssa. Kun osakekurssit laskevat, niin tyypillisesti kullan hinta vastaavasti nousee. Kultaan voi sijoittaa joko ostamalla kultakaivosyhtiöiden osakkeita, kultajohdannaisia tai fyysistä sijoituskultaa. Arvometalleista ainoastaan fyysinen sijoituskulta on vapautettu arvonlisäverosta. Vapautus koskee EU:n aluetta sekä monia muita maita. Kullan myyntivoitosta maksetaan normaalisti luovutusvoittovero. (Sjögren & Hikipää 2018, 129–141.) Raaka-aineista haastateltava toteaa seuraavaa:

Arvometallit ovat raaka-aineista ainoita, joihin on mielekästä sijoittaa suoraan fyysisessä muodossa futuureiden tai johdannaisten sijaan.

Raaka-aineisiin sijoittaminen tapahtuu futuureiden avulla useissa eri raaka-aine pörssiissä. Alaikäisen näkökulmasta usein parempi vaihtoehto on sijoittaa raaka-aineisiin esimerkiksi ETF-rahastojen kautta, jolloin rahasto hoitaa futuurien ostot ja myynnit. Futuurit vaativat ymmärrystä futuuri-instrumentista, koska niillä on aina päättymispäivä, jonka vuoksi ne pitää myydä ennen futuurin päättymistä ja ostaa tilalle uusi myöhemmin päättyvä futuuri. (H1)

Arvometallit kannattaa omistaa fyysisesti, koska silloin niihin ei liity vastapuoliriskiä, kuten esimerkiksi johdannaisten liikellelaskijan konkurssi, jolloin arvometallijohdannainen voi menettää arvonsa kokonaan. Lisäksi arvometallimarkkinat ovat johdannaissopimuksilla äärimmilleen vivutettu, eli johdannaissopimuksilla on myyty arvometalleja satoja kertoja enemmän kuin arvometalleja on fyysisesti metalliksi koskaan tuotettu. Muita raaka-aineita taas ei ole mielekästä ostaa fyysisenä, kuten esimerkiksi öljybarreleita autotalliin tai vehnäsäkkejä olohuoneeseen. Eli tyypillisesti muiden raaka-aineiden kanssa tulee säilytyksellisiä ongelmia. Joten ainoaksi vaihtoehdoksi jää johdannaiset. (H1)

5.1.4 Liiketoiminta

Perinteisesti liiketoimintaa ei aina pidetä omaisuuslajina. Omaisuuslajiksi luokiteltuna liiketoiminta toimiikin vähän eri tavalla kuin toiset omaisuuslajit. Omaan liiketoimintaan sijoittaminen kasvattaa sijoittajan omaa osaamista ja toisinaan osaamisen saamistettua ja ketjutettua isommaksi yritystoiminnaksi. Liiketoimintaa voidaan hyödyntää oman osaamisen kautta ylimääräisten tulojen kartuttamiseen. Tämä omaisuuslaji mahdollistaa myös oman osaamisen monistamisen. Esimerkiksi kampaaja voi pikkuhiljaa kasvattaa liiketoimintaansa ottamalla ensin vuokratuolille toisen kampaajan ja sitten lopulta perustaa lisää sivuliikkeitä muualle. Liiketoiminnan voi myös ostaa, jos sitä ei halua itse rakentaa. Liiketoiminnalla on mahdollista tehdä työstä riippumattomia tuloja. Tällöin taas vapautuu aikaa esimerkiksi uuden liiketoiminnan perustamiseen. (Sjögren & Hikipää 2018, 102–104.)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Holhustoimi valvoo vajaavaltaihen henkilöiden etuja ja oikeuksia. Alaikäinen, eli alle 18-vuotias henkilö luokitellaan vajaavaltaiseksi henkilöksi. Lainsäädäntö velvoittaa monella tapaa edunvalvojia alaikäisen varallisuudenhoidon suhteen. Edunvalvojien olisikin syytä muistaa, että lapsen varat ovat hänen omiaan, eikä täten edunvalvojien käytettävissä. Edunvalvojan tulisi huolehtia alaikäisen omaisuudesta siten, että se hyödyttää ja tyydyttää alaikäisen henkilökohtaisia tarpeita. Omaisuus ja sen tuotto tulee käyttää huolellisesti ja edunvalvojan on huolehdittava päämiehensä varallisuudesta siten, että sen säilyminen pystytään turvaamaan riittävällä tavalla. Lisäksi henkilökohtaiset tarpeet ylittävälle omaisuudelle tulisi saada kohtuulliseksi määriteltyä tuottoa.

Olisi myös tärkeää muistaa, että vanhemmilla on elatusvastuu lapsistaan, joten tavanomaisiin elinkustannuksiin lapsen varoja ei saisi käyttää, kuin ehkä poikkeustilanteissa. Alaikäisen varat olisi syytä pitää erillään muiden varoista ja jos niillä tehdään suurempia hankintoja, tulisi hankittu omaisuus myös kirjautua virallisesti lapsen omaisuudeksi, esimerkiksi mopo tai auto. Myös alaikäisen itselleen lahjaksi saama

omaisuus on hänelle itselleen kuuluvaa. Jos alaikäisen varallisuus ylittää 20 000 euroa, tulee edunvalvojen ilmoittaa asiasta holhousasioiden rekisteriin, johon tehdään merkintä alaikäisen edunvalvonnasta. Merkintä tulisi tehdä myös silloin, jos siihen on jokin muu merkittävä syy. Näissä tapauksissa edunvalvojan tulisi tehdä holhousviranomaiselle omaisuusluettelo sekä vuosittain vielä erillinen vuositili tositteineen. Holhousviranomaisen saattaa vaatia edunvalvojaa laatimaan myös hoitosuunnitelman omaisuuden käytön ja hoidon ohjeeksi, jos omaisuuden laatu tai määrä sitä vaatii.

Varallisuudenhoidossa olisi hyvä huomioida paljonko lapselle saa verottomasti lahjoittaa varoja sekä se, että myös alaikäinen maksaa pääomatuloistaan veroja. Monesti alaikäiset myös saavat perinnöksi omaisuutta, esim. kiinteistöjä, jolloin alaikäisen tulee maksaa myös perintöverot. Tärkeä seikka on huomioida, että jos vanhempi maksaa perintöveron lapsensa puolesta, syntyy tästä uusi verovelvollisuus. Olisi hyödyllistä alkaa kerryttämään alaikäiselle itselleen mahdollisuuksien mukaan omaisuutta jo varhaisessa vaiheessa, jotta pystytään tekemään huolellisesti esimerkiksi verosuunnittelua ja välttämään turhilta tai ylimääräisiltä veroilta. Erilaisista sääntelyistä ja laeista on kuitenkin syytä pysyä kartalla koko ajan ja huomioida niihin liittyvät muutokset ja vaatimukset.

Alaikäiselle itselleen tulisi antaa hänen ikäänsä ja kehitystasoonsa nähden sopiva määrä käyttövaroja. Hänet olisi hyvä ottaa mukaan sijoitusten suunnitteluun ja sijoittamisen harjoitteluun jo hyvissä ajoin ennen kuin hän tulee täysi-ikäiseksi, jotta hän kykenisi huolehtimaan taloudestaan ja varallisuudestaan täysi-ikäistyttyään. Tulisi muistaa, että alaikäisen omaisuus siirtyy pääsääntöisesti kokonaisvaltaisesti hänen itsensä hoidettavaksi, kun hän täyttää 18 vuotta.

Alaikäisen varoja sijoitettaessa olisi edunvalvojen hyvä tutustua eri omaisuuslajeihin, jotta voidaan miettiä mahdollisimman hyvin hajautusta eri omaisuuslajien välillä sekä eri omaisuuslajien sisällä. Hajauttaminen olisi hyvä huomioida suunniteltaessa sijoitusten kokonaisuutta. Hajauttamisella voidaan hallita omaisuuteen kohdistuvia riskejä ja turvata omaisuutta. Alaikäisen varoja sijoitettaessa olisi tärkeää muistaa, että alaikäisen varoilla ei saa ottaa liian suuria riskejä. Sijoitussuunnitelmaa tehtäessä tulisi huomioida ja tuntea eri omaisuuslajit sekä niiden toiminnan pääpiirteet. Eri

omaisuuslajeina toimivat rahavarat eli valuutat, arvopaperit, asunnot, kiinteistöt, metsä, arvometallit, raaka-aineet sekä liiketoiminta.

Osakemarkkinoille voi sijoittaa joko arvo-osuustilin, osakesäästötilin tai rahastojen kautta. Osakkeille hyvänä vastaparina toimii kulta. Useimmiten kun osakekurssit laskevat, niin kullan hinta vastaavasti nousee. Näihin omaisuuslajeihin on helpompi alkaa sijoittamaan jo pienemmilläkin summilla, kun taas metsä, asunnot ja kiinteistöt vaativat suurempia alkupääomia. Niiden hoitaminen saattaa olla työläämpää ja vaatia hie- man enemmän erikoisosaamista. Nämä seikat edunvalvojan olisi hyvä huomioida al- aikäisen varoja sijoitettaessa, että sijoitusten hoito ja seuranta pystyttäisiin koko alaikäi- syyden ajan hoitamaan parhaalla mahdollisella tavalla. Sijoitusten suunnittelun poh- jana edunvalvojan olisi hyvä myös ymmärtää miten rahajärjestelmä sekä valuutat toi- mivat ja mitkä seikat niiden toimintaan vaikuttavat. Näin hän osaisi seurata ja enna- koida markkinoiden liikkeitä ja huomioida muutokset alaikäisen lapsen varallisuuden hoidossa. Tämän jälkeen hän osaisi tehdä parhaimman kykynsä mukaisia päätöksiä, jotka hyödyttävät päämiestä.

6.1 Pohdinta

Alaikäisen varallisuuden hoito on hyvin tärkeä asia. Ihmisten tieto, taito ja osaaminen aiheeseen liittyen on toisinaan puutteellista tai heikkoa. Asia on tärkeä sekä alaikäisen että edunvalvottavan näkökulmasta. Edunvalvojan tietämättömyydestä voi seurata va- kavia haittoja alaikäisen omaisuudelle. Edunvalvoja on myös lakiin perustuvassa vas- tuussa hoitaessaan alaikäisen omaisuutta, joten asia on siinäkin mielessä tärkeä ja vaa- tii edunvalvojalta perehtymistä asioihin. Tietoutta aiheesta ei kuitenkaan ole kootusti kovin paljoa olemassa. Tiedon joutuu etsimään eri puolilta eri asioihin liittyen. Tämän työn tarkoituksena onkin ollut koota tutkimustieto kasaan, ikään kuin oppaaksi edun- valvojille sekä alaikäisen varallisuudenhoidosta kiinnostuneille henkilöille.

Validiteetti tarkoittaa, että on tutkittu oikeita asioita luotettavista lähdemateriaaleista. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuustarkastelu on erilaista kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Kuitenkin kummassakin tapauksessa on tavoitteena saada aikaiseksi luotettavaa tutkimustietoa. Laadullisessa tutkimuksessa tutkijalla on paljon harteillaan,

koska hän päättää itse ketä tutkitaan, mitä kysytään tai ei kysytä ja miten hankittu aineisto myöhemmin analysoidaan ja tulkitaan. Laadullisessa tutkimuksessa on kuitenkin lähes mahdotonta saavuttaa objektiivista luotettavuutta. Validiteetti tulee huomioida tutkimusta suunniteltaessa ja keskittyä siihen, että tutkitaan oikeita asioita sekä siihen, miten aineistoa tulkitaan. (Kananen 2017, 175–176.)

Tämän tutkimuksen validiteetti on toteutunut ja on tutkittu tutkimuskysymyksiin liittyviä aihealueita luotettavista lähteistä. Tutkimuskysymyksiin on etsitty vastauksia lainsäädännöstä sekä oikeuskirjallisuudesta. Syventävinä lähteinä on käytetty sijoitusalan ammattikirjallisuutta sekä aihekohtaisia lehtiartikkeleita ja internet lähteitä. Tutkimuksen pääpaino on ollut tutkimuskysymysten vastausten löytämisessä sekä niiden jäsentelyssä.

Reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten pysyvyyttä. Tämä tarkoittaa sitä, että jos tutkimus tehtäisiin uudestaan, saataisiin samat tulokset. Reliabiliteetti on enemmänkin tutkimuksen toteutuksessa huomioitava seikka (Kananen 2017, 175–176.) Tutkimuksen reliabiliteetti on toteutunut ja tutkimuksen tulokset ovat toistettavissa. Tämän kaltaisessa tutkimuksessa tutkimusmenetelminä käytetyt aineiston keruu sekä asiantuntijahaastattelu ovat olleet oikeita tutkimusmenetelmiä työhön nähden.

LÄHTEET

Aaltola, J., Collin, K., Eskola, J., Heikkinen, H., Herkama, S., Hänninen, V., Ilmonen, K., Kiviniemi, K., Laajalahti, A., Laine, T., Lilja, N., Metsämuuronen, J., Moilanen, P., Niikko, A., Paloniemi, S., Rajala, R., Rähä, P., Suoranta, J. & Valli, R. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 5. uud. p. Jyväskylä: PS-kustannus. Viitattu 14.10.2020. <https://www.ellibslibrary.com>

Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino. Viitattu 29.9.2020. <https://www.ellibslibrary.com>

Digi- ja väestötietoviraston www-sivut. 2021. Viitattu 1.9.2021. <https://dvv.fi/alaiskaisen-omaisuuden-hoitaminen>

Fasoúlas, E., Manninen, P. & Niiranen, V. 2019. Sijoittajan verotus ja verosuunnittelu. Helsinki: Alma Talent Oy ja tekijät.

Haastattelu 1. 10.11.2021 ja 14.11.2021. Haastattelijana Jenny Kivimäki. Muistiinpanot tekijän hallussa.

HE 279/2018. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n muuttamisesta.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus University Press. Viitattu 27.8.2020. <https://www.ellibslibrary.com>

Isotalo, K. 2021. Puolisolle määrätään harvoin elatusapua. Taloustaito 8, 50.

Kallunki, J-P., Martikainen, M. & Niemelä, J. 2019. Ammattimainen sijoittaminen. 8. uud. P. Helsinki: Alma Talent. Viitattu 30.11.2021. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.lillukka.samk.fi>

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja. Viitattu 6.12.2021. <https://samk.finna.fi/Record/samk.991263786605968>

Kullas, E. & Myllyoja, N. 2014. Nainen ja rikastumisen taito. Helsinki: Talentum.

Laki holhoustoimesta 1.4.1999/442 muutoksineen.

Laki lapsen elatuksesta 5.9.1975/704 muutoksineen.

Laki osakesäästötilistä 17.5.2019/680 muutoksineen.

Lindholm, T. 2015. Perintöverokirja. 15. uud. p. Helsinki: Verotieto.

Myllyoja, N. & Kullas, E. 2011. Mitä jokaisen kotiäidin (ja muidenkin naisten) tulee tietää sijoittamisesta. 3. uud. p. Helsinki: Talentum Media Oy ja tekijät.

Orava, J. & Turunen, O. 2016. Osta, vuokraa, vaurastu. 5. uud. P. Helsinki: Alma Talent.

Petäinen, M. 2021. Osakesäästötili -seitsemän vinkkiä aloittelijalle. Taloustaito 9, 7.

Petäinen, M. 2021. Voinko maksaa tyttärelleni lahjaveron? Taloustaito 8, 8.

Puusa, A. & Juuti, P. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus. Viitattu 8.9.2021. <https://www.ellibslibrary.com>

Saario, S. 2016. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. 15.uud. p. Helsinki: Talentum.

Simola, U. 2021. Vapaaksi tuplatilien loukusta. Taloustaito 9, 34.

Sjögren, M. & Hikipää, I. 2018. Vaurastumisen reseptit. 6. uud. p. Helsinki: 10times Oy ja tekijät.

Tornberg, J. & Kuuliala, M. 2015. Suomen edunvalvontaoikeus. Helsinki: Alma Talent. Viitattu 25.10.2020. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.lillukka.samk.fi>

Tuloverolaki 30.12.1992/1535 muutoksineen.

Veronmaksajat www-sivu. 2021. Viitattu 19.9.2021. www.veronmaksajat.fi.

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4.uud. p. Jyväskylä: PS-kustannus. Viitattu 14.10.2020. <https://www.ellibslibrary.com>

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. 5.uud.p. Jyväskylä: PS-kustannus. Viitattu 8.9.2021. <https://www.ellibslibrary.com>